

Eksamensoppgave i

## Rettskilder og informasjonssøking (DRI 2020)

Onsdag 13. november 2013 kl. 10:00 (4 timer)

Begge spørsmål kan besvares på ulike måter, og de følgende momenter er derfor bare veiledende. Det er ikke mange kandidater og kun én kommisjon, noe som gjør det mulig å drøfte problemer med bedømmelsen ganske konkret i sensormøtet. Veiledningen nedenfor er derfor gjort enkel.

### 1) Forklar begrepet "automatiseringsvennlig lovgiving".

- a. Det er nærliggende å begynne med å forklare hva slags automatisering det kan være tale om. Begrepet brukes i sammenheng med automatisering av rettslige beslutninger, særlig *enkeltvedtak*.
- b. For at automatisering kan skje må det utvikles et *rettslig beslutningssystem* som inneholder en representasjon av gjeldende rettsregler.
- c. Lover er dominerende rettskilde som grunnlag for å utarbeide slike systemer, og det har derfor betydning hvor vanskelig det er å transformere fra lov til program/beslutningssystem.
- d. Er loven *enkel å transformere*, kan vi si den er "automatiseringsvennlig". Lovgiver kan eventuelt legge vekt på at dette skal være enkelt.
- e. Det er forventet at kandidatene sier noe om hva som kjennetegner en automatiseringsvennlig lov. Spesielt aktuelt: Fravær av skjønner, veldefinerte begreper som betegner beslutningsgrunnlag; gjerne slik at de tilsvarer definisjoner i tilgjengelige, maskinlesbare kilder (gjenbruk av opplysninger), samt veldefinerte vilkårsstrukturer og beskrivelse av beregningsmåter.
- f. Det er også grunn til å forvente at enkelte studenter trekker inn *systemdrevet fortolkning* og krav til fullstendig kartlegging og løsning av rettsspørsmål knyttet til loven.

#### *Litt om bruk av karakterskalaen*

- Det er grunn til å tro at oppgaven er ganske krevende å svare på, bl.a. fordi pensumartikkelen er mer omfattende enn hva som strengt tatt trengs for å forklare begrepet. De som har fulgt forelesninger og lest tilhørende presentasjon har en klar fordel fordi denne trekker ut alle hovedelementer som er nødvendig for å svare. Gode svar er imidlertid ikke avhengig av dette, men oppgaven blir krevende med bare pensum.

- Det bør legges vekt på om besvarelsene klarer å formidle en riktig forståelse, og for karakterer opp til C bør det ikke trekkes mye for manglende stringens og presisjon i framstillingen. Gode besvarelser (A og B) bør imidlertid vise god oversikt med systematisk og noenlunde presis framstilling.
- Relevant bruk av eksempler og figurer bør belønnes forholdsvis mye.

**2) Drøft om det er realistisk at lover som regulerer offentlig forvaltning kan skrives slik at innbyggere flest kan forstå dem. Redegjør for de hensyn du mener er viktigst for at slike lover skal bli godt forståelige. Begrunn svaret.**

- a. Dette er en ganske åpen oppgave som kan løses på mange ulike måter.
- b. Avgrensingen til "lover som regulerer offentlig forvaltning" er mest ment som ramme, og forutsetter ikke nærmere diskusjon.
- c. Det kan være grunn til å begynne med å begrunne hvorfor det er viktig at lover er offentlige og forståelige (for eksempel hensynet til rettsikkerhet, effektiv styring og demokrati)
- d. Av "hensyn" er det grunn til å forvente at kandidatene trekker inn spørsmål om struktur (f.eks. om inndeling og forholdet mellom lover, forholdet mellom lover og forskrifter, og "intern disposisjon"<sup>1</sup> i lover), samt krav til enkelt språk (jf. dagligtale, kansellistil, legaldefinisjoner, vaghet/skjønn mv).
- e. I diskusjon av realismen er det mulig å trekke inn ulike forhold som kan gjøre klar struktur og enkelt språk vanskelig (ulike kryssende hensyn, manglende bevissthet/vektlegging, manglende metode for utarbeidelse av lovtekster).
- f. Hensynene bør vektlegges noe mer enn diskusjonen av realismen.

*Litt om bruk av karakterskalaen*

- Oppgaven er vanskelig å strukturere, og opp til C bør framstillingen kunne være ganske springende.
- Det er mange elementer som kan trekkes inn i framstillingen, og både relativt brede men grunne, og smale men dyptpløyende framstillinger bør kunne gi god uttelling (til B). For A bør framstillingen imidlertid både være relativt bred og relativt dyptpløyende (mange elementer hvor i alle fall en del av dem forklares på intensiv måte).
- Relevant bruk av eksempler og figurer bør belønnes forholdsvis mye.

- Begge spørsmål skal besvares.
- Hver del av oppgaven teller omtrent likt ved sensur.
- Bruk av eksempler og figurer er ofte en fordel.

Tillatte hjelpemidler:

- Norges Lover og særtrykk av lover
- Norsk ordbok

---

<sup>1</sup> Dvs at vanlig forekommende bestemmelser finnes på forventede steder i lovteksten (om formål, definisjoner, saklig og stedlig virkeområde mv).

Lykke til!